

16. KÖMÜR KONGRESİ 26-28 MAYIS 2008 TARİHLERİNDE ZONGULDAK'TA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Türkiye 16.Kömür Kongresi 26-28 Mayıs 2008 tarihleri arasında "Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Konferans ve Sergi Salonlarında" gerçekleştirilmiştir. Kongrenin Onursal Başkanlığını, kömür kongrelerine en çok bildiri ile katılan iki kişiden biri olması ve kongrelerin her aşamasında koyduğu düşünsel ve pratik katkılar nedeniyle Prof. Dr. Şinasi ESKİKAYA yapmıştır. Kongre 3 gün süren yoğun bilimsel sunumlar ve teknik tartışmalar olarak sürmüştür. Ayrıca, "Maden Makinaları ve Donanımı Sergisi" de madencilerin, sektör temsilcilerinin ve öğrencilerin ziyaretine açılmıştır.

16. Kömür Kongresine 35 ayrı kuruluştan 504 delege, Maden Makinaları ve Donanımı Sergisine de 21 kurum ve kuruluş katılmış, kongrenin teknik ve özel oturumlarında 30 adet bilimsel ve 6 adet çağrılı bildiri sunulmuştur. Ayrıca son dönemlerde ortaya çıkan enerji krizi ve arz güvenliğine ilişkin mevcut sorunlar; başta kömür olmak üzere, enerji gereksinimimizin ulusal kaynaklarımızdan yararlanma önceliğinin önemini kamuoyu gündemine taşımış bulunmaktadır. Kendi yerli kömürümüz, kendi yerli

enerji kaynaklarımız varken, bölgemizin ithal kömüre dayalı elektrikli santralleriyle doldurulmak istenmesinin yanlışlığına dile getirilmiştir.

27 Mayıs 2008 Salı günü öğleden sonra gerçekleştirilen, Makine Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz TÜRKÜYLMAZ' ın yönettiği ve konuşmacı olarak, AKP Zonguldak Milletvekili Fazlı ERDOĞAN, CHP Zonguldak Milletvekili Ali KOÇAL, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Başkanı Mehmet TORUN, DEK Türk Milli Komitesi Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Necdet PAMİR, Elektrik Üreticileri Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet KAVAS, Yerli Kömür Üreticileri adına Yusuf AYDIN, Tes-İş Sendikası temsilcisi Bayram EREN'in katıldığı panel düzenlenmiştir. Panelin konusu; "Enerji Yatırımları İçinde Kömürün Yeri ve Batı Karadeniz Bölgesi" olup, söz konusu gündeme ilişkin konulara açıklık getirilmek istenmiş ve oldukça yararlı yaklaşım ve tespitler ortaya konmuştur.

Kongrenin 2. günü olan 27 Mayıs 2008 Salı günü öğleden sonra, panelden hemen önce 45 dakikalık zaman dilimi içerisinde; Ülkemiz madencilik ve madencilik eğitimine olan katkılarından dolayı, hocalarımızın hocası Prof. Dr. Cemal BİRÖN adına özel bir oturum düzenlenmiştir. Bu oturumda Hocamıza vermiş olduğu hizmetleri için teşekkür edilirken, tarihin duygu yüklü anıları kongre salonunu doldurmuştur.

Kongre etkinlikleri kapsamında sosyal, bilimsel ve teknik geziler yapılmıştır. Bu etkinlikler; 25 Mayıs 2008 Pazar günü Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi salonunda Briç Turnuvası, 26 Mayıs Pazartesi ve 27 Mayıs Salı günleri özellikle yabancı bildiri sahipleri ve delegelerin katıldığı TTK Kozlu TİM Ocak-

ları ve Gökgöl Mağarası gezileridir. Ayrıca fotoğraf sanatçısı Orhan YAYLA'nın "Sıcak IŞIK" adlı fotoğraf sergisi Atatürk Kültür Merkezinde bir hafta boyunca ziyaretçilerle buluşmuştur.

Türkiye 1. Kömür Kongresi bundan 30 yıl önce 23-27 Ocak 1978 tarihleri arasında EKİ (Ereğli Kömürleri İşletmesi) ile Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi'nin ortaklaşa düzenledikleri bir organizasyonla gerçekleştirilmiştir. Dönem dönem uluslararası boyuta da ulaşan kömür kongrelerimiz her iki yılda bir Zonguldak ve ilçelerindeki organizasyonlarla devam etmiştir. 30 yıl önceden günümüze, kömürün aranmasından üretimine ve tüketimine kadar geçen süreç tüm boyutlarıyla incelenmiş ve bölgemiz ile Türkiye'nin kömür politikaları tartışılmıştır. Bu tartışma ve gelişmeler içinde 16. Kömür Kongresi'ne kadar TTK (Türkiye Taşkömürü Kurumu) kongrelerde hep var olmuştur. Üzülerek belirtmek gerekir ki 16. Kömür Kongresi ilk kez TTK'nın katılımı ve katkısı olmaksızın gerçekleştirilmiştir. Kömür madenciliğinin bilimsel düzeyde tartışılacağı bu kongrenin önemi, ülke madenciliğine, taşkömürü diyarı Zonguldak iline ve dolayısıyla da Taşkömürü Kurumu'na büyük fayda sağlayacak olmasıdır. Kökleri cumhuriyet öncesine dayanan TTK'nın kongrede yer almamasını anlamak mümkün değildir.

Türkiye kömür Kongresi düzenleyicisi olarak TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi olarak bildiri sunan, delege gönderen, sergiye katılan kişi, kurum ve kuruluşlara teşekkürlerimizi sunmayı bir borç biliriz.

Ayrıca kongremizin açılışına katılarak bizleri onurlandıranlara, bilimsel kurul üyelerimize, teknik ve çağrılı bildirilerle kongremizi zenginleştirenlere, değerli düşüncelerini bizlerle ve kamuoyuyla paylaşan panelistlerimize, yabancı konuk ve delegelerimize, kongre danışma, yürütme kurullarına, komisyonda görev alan meslektaşlarımıza ve öğrencilerimize tekrar teşekkür ederiz.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası
Zonguldak Şubesi

ODA BAŞKANIMIZ MEHMET TORUN'UN KONGRE AÇILIŞ KONUŞMASI

Bugün, ulus ötesi sermayenin uygulamaya çalıştığı küresel programın gölgesinde tek kutuplu bir dünyada yaşamaktayız. Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası örgütler aracılığıyla egemen kılınmaya çalışılan değerler; yoksulluğa, eşitsizliklere, savaşımlara, soykırımlara ve çevresel felaketlere yol açmaktadır. Bu süreçte zengin ülkeler daha zenginleşmekte, yoksul ülkeler daha da yoksullaşmaktadır. Eşitsizlik ve yoksulluk, ülkelerin ekonomik ve siyasal bağımlılıklarına yol açmaktadır. Dünyada askeri masraflar için yılda 1 trilyon dolardan fazla para harcanmaktadır. Bunun 300 milyar dolarıyla az gelişmiş ülkelerin temel sağlık, eğitim, konut sorunları çözülebilmektedir. Avrupa'da sigara için 30 milyar, dondurma için 11 milyar dolar harcanmaktadır. Dünyada yaşayan insanların yarısı günde 2 dolardan az parayla geçinmektedir. Her gün 30 bine yakın insan açlıktan ölmektedir.

Emperyalizm, "yenidünya düzeni" ve "küreselleşme" gibi cilalı sözlerle, bütün dünyayı ve insanlığı, piyasanın ve onun kural tanımaz güçlerinin eli kolu bağlı figüran-

ları haline getirmek istemektedir. Emperyalizm, amacına ulaşmak için bu uğurda, "insan", "emek", "insan hakkı", "doğa", "çevre" tanımadan dünyamızı tamamen hiçe sayan bir saldırganlık içindedir. "Savaş", "talan", "işgal" ve her türlü kirlilik, kod adı "yenidünya düzeni" olan emperyalizmin temel yöntemi haline gelmiştir. Emperyalizmin ve çarpık sömürü düzeninin en büyük temsilcisi ABD, "Büyük Ortadoğu Projesi" adı altında içinde bulunduğumuz coğrafyayı bir cadı kazanına çevirirken, bu kanlı oyunun içine Türkiye'yi de çekmek istemektedir.

Avrupa Birliği, ABD'nin bir alternatifi gibi gösterilerek, halkımız "kırk katır mı kırk satır mı" tercihinin mahkûm edilmeye çalışılmaktadır. Türkiye'nin bağımsızlığını hiçe sayan, saygınlığına gölge düşüren bu "bağımlı diplomasi" halkımızın onurunu da rencide etmektedir.

Bu süreçte ülkemizdeki tüm muhalif unsurlar giderek edilgenleştirilmekte ve susturulmaktadır. Böylelikle Türkiye, uluslararası sermayenin kolaylıkla avlanacağı özel bir alana dönüştürülmek istenmektedir. Bu amaçla tüm kurumların önce içi boşaltılarak değersizleştirilmekte, sonra da bir pazarlama tekniği olarak yok pahasına peşkeş çekilmektedir.

Başta eğitim ve sağlık olmak üzere enerjiden ulaşım, madenlerden, içtiğimiz sudan, soluduğumuz havaya kadar tüm yaşamsal alanlarımız kar amacıyla satılmakta, kelimenin tam anlamıyla tüketilmektedir.

Önümüzdeki dönem, siyasal iktidarların IMF ve Dünya Bankası politikalarını harfiyen uygulayacağı anlaşılmaktadır. IMF ile bağlarını koparacağını ilan eden iktidar, bugünlerde yeni bir niyet mektubu vererek yeni bir anlaşma yapmaktadır. Bu anlaşmaya göre "elektriğe otomatik fiyatlandırma yapılacağı yani otomatik zam yapılacağı, kamu maliyeti içindeki personel paylarının azaltılacağı, emekli maaşlarının artırılmayacağı, ayakta tedavi giderlerine ödenecek katkı paylarının kademeleli olarak belirleneceği, dolaylı vergilerin artırılacağı" taahhüt edilmektedir. Bütün bu uygulamalar daha çok yoksulluk daha çok işsizlik anlamına gelmektedir.

Ülkemizde uygulanan ekonomik programların temel felsefesini dünyadaki gelişmelerden bağımsız olarak değerlendirmek mümkün değildir. Ülkemiz, 1980'li yıllardan itibaren uluslararası sermayenin taleplerine uygun olarak ekonomik ve sosyal politikalar uygulamış, bunun sonucunda sanayi yatırımları azalmış, işsizlik artmış, sık sık yaşanan krizler sonucu yoksullaşma kronik hale gelmiştir. Bu politikalar; teknoloji düzeyini artıracak, AR-GE çalışmalarını hızlandıracak, yeni ürün geliştirmeye yönelik bir araştırma politikası saptayacak verimli, üretken bir yapı kurmayı da engellemiştir. Ülkemizdeki sanayi tesisleri gelişmiş ekonomilerin taşeronu olarak düşük katma değerli ürünlerle ihracata zorlanmıştır.

Türkiye, 1980- 2007 sonu arasında 1 trilyon 800 milyar dolardan fazla bir kaynak elde etmiştir. Bu kaynağın 1,2 trilyon dolardan fazlası iç ve dış borçlanma ile elde edilmiştir. 1980- 2007 arasında vergiden elde edilen kaynaklar, borçlanma ile elde edilen kaynakların yarısından az olarak gerçekleşmiştir. Paranın sistem dışından toplanması ve vergi toplanmamasının sonucu yapılan borçlanma karşılığında son 27 yıl içinde 400 milyar dolardan fazla sadece faiz ödenmiştir. 400 milyar faiz ödediğimiz dönemde sadece 80- 100 milyar dolar arası değişen bir yatırım yapılmıştır. 1999 - 2007 başı arasında ödediğimiz faiz haftalık 700

milyon dolar ile 1 milyar dolar arasında değişmiş ve 2004 yılında 1 milyar doları geçerek tepe noktasına ulaşmıştır. Dış borçların yüzde 50'sinden fazlası son beş yıl içinde alınmıştır. Bu faizleri ödemek için 80 yıldan fazla bir sürede yaptığımız ne varsa; rafineri, haberleşme şirketi, ağır endüstriyel tesisler, madenler, bankalar, fabrikalar hepsi satılmıştır.

ATO'nun açlık ve yoksulluk araştırması, Türkiye nüfusunun yüzde 15,4'ü açlık sınırının altında gelire yaşadığını göstermektedir. Nüfusun yüzde 74'ünün aylık geliri ise yoksulluk sınırının altında kalmaktadır. Yaklaşık 10,9 milyon kişiden oluşan 2,6 milyona yakın aile Türk-iş'in hesapladığı yıllık ortalama açlık sınırının altında bir gelire sahip bulunmaktadır. 70,6 milyon kişinin yaşadığı 12,9 milyon ailenin geliri ise yoksulluk sınırının altında bulunmakta, Türkiye nüfusunun ancak yüzde 25,9'u yoksulluk sınırının üzerinde gelir elde edebilmektedir. 12 milyon kişi yardımla geçinebilmektedir. Toplum sadaka ile geçinmeye alıştırılmıştır. Oysa sosyal devletin görevi, vatandaşlarına iş, aş sağlayacak yatırımları yapmak ve onlara onurlarıyla yaşayacak ortamları sağlamaktır.

Son dönemde özellikle yönetici kademelerine yapılan atamalarda; bilgi, beceri ve liyakat aranmasından vazgeçilmiştir. Artık, atamalarda geçerli olan ölçüt, sadece "cemaattan olmak, tarikatla ilişkisi olmak, ya da kendilerinden olmak"tır. Bu şekilde, yetersiz kişilerin uzmanlık gerektiren makamlara getirilmesinin önü açılmış, kurumlardaki yozlaşma hızlandırılmıştır.

Her dönemde belirli ölçülerde yaşanan kadrolaşma, son dönemde "kuşatma" şekline dönüşmüş ve tüm işyerlerinde iş barışını tehdit eder hale gelmiştir. Pek çok kurumda kirlilik, yozlaşma ve yolsuzluk had safhaya ulaşmıştır. Rüşvet, menfaat temin etme ve görevi kötüye kullanma artık kanıksanmış, etik değerler ayaklar altına alınmıştır. Dürüstlük artık fazilet sayılmaya başlanmıştır.

Söz konusu çarpık yapıdan en fazla zarar gören sektörlerin başında madencilik sektörü gelmektedir. Sanayi sektörleri yerine hizmetler sektörünün genişlemesi, sanayi sektörlerine hammadde sağlayan madencilik sektörünü de zor durumda bırakmıştır. Madencilik sektörünün ülke kalkınmasındaki kritik önemi, sadece fazla miktarlarda üretilip yurt dışına satılarak döviz elde edilmesinde değil, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlamasındadır. Bu anlamda, madencilik ve sanayi sektörleri karşılıklı olarak birbirlerini besleyen sektörlerdir. Entegrasyonları sağlandığı ölçüde büyürler. Dolayısıyla, ülke sanayisinin gelişmemesi madencilik sektörünü de olumsuz etkilemekte, bu sektöre yapılabilecek yatırımlar, hızla hizmetler sektörüne kaçmakta ve madencilik sektörünün ülke ekonomisine katkısı giderek düşmektedir. Sektörün işlevi, ülkeye döviz girdisi sağlamak üzere yurt dışına hammadde ihracı yapma düzeyine indirgenmiştir. 2007 yılında tüm maden ihracatımız 2,9 milyar dolar olmuştur. Sadece ithal kömüre 2 milyar dolar döviz ödenmesi bu yanlışlığı açıkça ortaya koymaktadır.

Bugüne kadar madencilik sektöründe, özelleştirilme çalışmalarından sektörün gelişmesine yönelik olumlu bir sonuç alınmamıştır. Ancak, özelleştirme söylemleriyle zaman yitirilmiş, bu arada sektörün dinamizmi açısından son derece önemli işlevler gören kamu kuruluşları da yatırım yapılmamak suretiyle küçültülmüş ve kapatılmıştır. Yıllardan beri bu ülkeye katma değer sağlayan, ülke kalkınmasında motor görevi gören bu kuruluşlar topluma bir yük gibi yansıtılmışlardır. AKP hü-

kümeti, seçildiği ilk günden beri "devlet elinde ne var ne yoksa" satmaya devam etmektedir. Kendi kömür kaynaklarımızı değerlendiremezken ithal kömüre dayalı santrallere izin verilmesi yanlış politikaların acı sonuçlarıdır. Bu konuda ithal kömür santrallerine verilen lisans iptali için Oda olarak dava açmış bulunmaktayız. Erdemir ve Kardemir'in ihtiyacı olan demir ve kömür madenlerinin büyük bir kısmının dışarıdan alınması uygulanan yanlış politikaların sonuçlarıdır. Bugün fırlayan demir ve kömür fiyatları tercihlerimizi bir kez daha değerlendirmek durumunda olduğumuzu göstermektedir.

Yukarıda değinilen politika yanlışlıklarının en belirgin sonuçlarından biri de, sektörde iş kazası sayılarındaki önemli artışlardır. Madencilik, doğası gereği içerdiği riskler nedeni ile özellik arz eden, bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetimi gerektiren dünyanın en ağır iş koludur. Söz konusu deneyim ve uzmanlık, uzun yıllar hatta nesiller gerektirmektedir. Son 35 yıldır devletin küçültülmesi, kamunun faaliyet alanının daraltılması ile iktisadi etkinlik ve verimliliğin sağlanacağı savı ile uygulanmaya çalışılan girişimler sonucu, ülkemiz madencilik sektörü yarı yarıya küçültüldüğü gibi, nesillerin bilgi ve deneyim birikimi de darmadağın edilmiştir. Bir yandan ülkemiz madencilik kuruluşlarındaki mevcut birikimin reddedilerek, madencilik üretimlerinin yetersiz, donanımsız ve deneyimsiz kişi ve kuruluşlara bırakılması, bu yapılırken diğer yandan kamusal denetimin iyice gevşetilmesi kazaların artmasına neden olmaktadır. Son 5 yılda 500'ün üzerinde maden işçisi yaşamını yitirmiştir. Madencilik sektöründe yaşanan iş kazaları artarak devam etmektedir. 2007 yılında 100'e yakın maden işçisi hayatını kaybetmiştir. Pek çok işçi de sakat kalmış ya da uzuv kaybına uğramıştır. Bu rakamlar basına yansıyan ve istatistiklere geçen rakamlar olup, gerçek rakamın daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. Yaşanan iş kazalarında maden mühendisi meslektaşlarımız da yaşamlarını yitirmişler, sakat kalmışlardır. Kazalara neden olan taşeron-

laştırma, rodövens, esnek üretim ilişkileri gibi yanlış uygulamalardan bir an önce vazgeçilmelidir. Şu an gündemde olan İş Güvenliği Yasa Tasarısı taslağı, iş güvenliği hizmetlerinin özelleştirilmesi ve iş güvenliği mühendisinin görev yetki ve sorumluluklarını tanımlamadığı için eksik ve yetersizdir. Yasa tasarısı TMMOB'nin ve meslek odalarının görüşü doğrultusunda yeniden düzenlenmelidir.

Kömür kongresi, 1978 yılından beri başarıyla yapılmaktadır. Bu başarının nedeni kongrenin tüm camia tarafından kabul görmesi ve desteklenmesidir. Her ne kadar Odamız, bu organizasyonu üstlenese de kongre ülkemize mal olmuştur. İlk günden beri eski adıyla EKİ, şimdiki adıyla TTK yönetimleri tarafından da sürekli desteklenmiş ve birlikte düzenlenmiştir. Bugünkü TTK yönetimini burada göremekten büyük üzüntü duymaktayız. Meslek Odalarının kamu yararını savunmak ve çalışmalarını kamuoyuyla paylaşmak gibi bir görevi bulunmaktadır. Bu görevini yerine getirirken, bazı dış müdahalelerle etkinliğimizin zayıflatılması düşüncesi sonuç vermeyecek bir düşüncedir. Kaldı ki kamu kurumlarının bu tür bilimsel ve mesleki etkinlikleri destekleme zorunlulukları da bulunmaktadır. Kurum yöneticileri bu görevlerini unutmamalıdır. Maden Mühendisleri Odası, kurumlarla ve sektörle işbirliğini örgüt bağımsızlığını koruyarak her zaman önemsemektedir. Kendi doğrularını kamuoyuyla paylaşarak ilişkilerini sürdürmek konusundaki tavrını koruyacaktır.

Kongrenin ülkemize ve sektörümüze katkı koyacağına inanmaktayız. Bu düşüncelerle destekleyen kamu ve özel tüm madencilik kuruluşlarımıza, bildiri sunarak katkı koyanlara, bizzat katılarak bizleri onurlandıranlara ve bu kongrenin gerçekleşmesi için emeği geçen herkese Yönetim Kurulumuz ve şahsım adına teşekkür ederim.

Mehmet TORUN

TMMOB

Maden Mühendisleri Odası Başkanı